

Głos Pomorza

dawniej „Głos Wąbrzeski”

PISMO SPOŁECZNE, GOSPODARCZE, OŚWIATOWE I POLITYCZNE DLA WSZYSTKICH STANÓW

Nr 107

Wąbrzeźno, sobota dnia 17 września 1938

Rok 20

W historycznej chwili potrzebna nam jest zgoda i zjednoczenie sił naszych

Odezwa Szefa Obozu Zjednoczenia Narodowego gen. Stanisława Skwarczyńskiego

Oboz Zjednoczenia Narodowego wydał wczoraj następującą odezwę:

OBYWATEL!

Pan Prezydent Rzeczypospolitej rozwiązał Sejm i Senat. W najbliższym czasie zarządzone zostaną nowe wybory.

Od roku 1935 zmieniło się wiele na świecie i w Polsce.

Szef O. Z. N. gen. Stan. Skwarczyński

Dalekie echa ciężkich konfliktów i starć międzynarodowych zbliżyły się od tego czasu i dziś już w pobliżu Polski rozgrywa się groźne sprzeczności interesów państw i narodów.

W Polsce rok 1935 był rokiem najgłębszej żałoby po stracie Wielkiego Wodza, którego genialny umysł i potężna dłoń skupiały w sobie ufnosć narodu, budując jego siłę wewnętrzną i zapewniając szacunek świata zewnętrznego. Naród polski zarówno trafnym instynktem, jak i świadomością polityczną wiedziony, skupił się przy swej armii z zaufaniem i serdeczną troską. Zaś Wódz Naczelny tej armii, dziedziczący po Józefie Piłsudskim odpowiedzialność za obronę Rzeczypospolitej, zażądał od narodu zjednoczenia, zażądał głębokiego, konsekwentnego, rzetelnego połączenia wszystkich sił pod szeroko pojętym hasłem: Obrony Państwa. Apel do społeczeństwa, skierowany przez Marszałka Śmigłego-Rydza dnia 24 maja 1936 roku, był momentem zwrotnym, przyniósł zasadnicze, niezłomne wytyczne dla pokierowania życiem wewnętrznym

Polski dzisiejszej. Odpowiedzią na wezwanie Naczelnego Wodza było powołanie do życia Obozu Zjednoczenia Narodowego i jego deklaracja ideowo - polityczna z dnia 21 lutego 1937 roku.

Spokojnie i rozważnie patrzymy na rozwój wypadków światowych. Mamy potężną armię, dumę naszego narodu, gwarancję naszej całości i niepodległości. Armia, oparta o zwarty, zjednoczony, świadomy swego położenia i swej siły naród — podwaja swą potęgę.

Musimy mieć ład i porządek w Polsce. Jest nam potrzebna zgoda i zjednoczenie naszych sił. Tego domaga się od nas chwila historyczna. Tego domaga się nasza odpowiedzialność wobec pamięci Józefa Piłsudskiego. Tego domaga się od nas — w imię swej wielkiej dziejowej odpowiedzialności — Wódz Naczelny Marszałek Śmigły-Rydz.

Posłuszni tym wezwaniom, płynącym z poczucia odpowiedzialności i sumienia obywatelskiego, wyciągamy dłoń do zgody i rzetelnego pojednania ku wszystkim tym, którzy chcą swe siły oddać w służbę Rzeczypospolitej, wyciągamy bratnią dłoń do wszystkich, którzy wspólnie z nami, jak równi z równymi, chcą przeciwstawić się złowrogim działaniom komuny, wszelkiej anarchii i destrukcji, wszelkim agenturom obcym, niezależnie

od tego, pod jaką maską się ukrywają.

Szczerze pragniemy, w myśl intencji Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, wyrażonych w Jego zarządzeniu o rozwiązaniu Izb Ustawodawczych, aby jak najgłębsze szeregi społeczeństwa stanęły w gotowości do pracy państwowej, do wspólnego poszukiwania najlepszych dróg ku celowi, który wszystkim nam jest wspólny — pomnożenia potęgi i pomyślności narodu.

Musimy raz wreszcie zdobyć się na to, aby wzajemnie sobie zaufać, że nawet różniąc się w zdaniach, tej samej prawdy szukamy.

Jesteśmy przygotowani do walki ze wszystkimi oporami, które działać będą przeciwko nam i naszej idei. Wszystko, co jest siłą naszych wrogów, i wszystko, co jest naszą wewnętrzną słabością, będzie przeciwko nam, będzie nas przeciwko sobie podjudzać, działając całym arsenałem doktryny i intrygi, patetycznego frazesu, cynicznej dywersji. W zjednoczeniu narodu leży jego potęga i dlatego nie zaniebajają żadnej broni ci, którzy pragną jego słabości.

Nowy ustrój Rzeczypospolitej, ujęty w kwietniowej Ustawie Konstytucyjnej, stawia ważne i doniosłe zadania Izdom Ustawodawczym, w zakresie gospodarstwa narodowego, ustawodawstwa i

kontrolli rządu. W pracach swych Izby Ustawodawcze, spełniając swe konstytucyjne obowiązki, mogą jednocześnie twórczo współdziałać w wykreśleniu nowych dróg dla Polski. Widzimy kierunek tej drogi, wytknięty przez następujące zasady: pozytywny nacjonalizm, etyka chrześcijańska, sprawiedliwość społeczna. Najwyższą troską Izb Ustawodawczych, zawierającą w sobie warunek harmonijnego współdziałania z innymi władzami państwowymi pod kierownictwem Prezydenta Rzeczypospolitej jest głęboko pojęta obronność państwa.

Wszystkich Polaków, którzy nie zajęli dotychczas czynnej postawy wobec zadań i celów narodu i państwa, wzywamy do braterskiej współpracy. Niech się każdy zastanowi w sumieniu swoim nad tym, jakie jest polskie dziś i nad tym, że droga ku lepszemu jutru prowadzi tylko przez zjednoczenie.

NIECH ŻYJE POLSKA!

NIECH ŻYJE PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ IGNACY MOŚCICKI!

NIECH ŻYJE WÓDZ NACZELNY MARSZAŁEK ŚMIGŁY RYDZ!

(—) Stanisław Skwarczyński,
Szef Obozu Zjednoczenia Narodowego.
Warszawa, dnia 13 września 1938 r.

6-go listopada wybory do Sejmu

WARSZAWA (PAT). Dnia 13 bm. ogłoszone zostały w Dzienniku Ustaw zarządzenia Prezydenta Rzplitej o wyborach do Sejmu i Senatu. Zarządzenia te mają następujące brzmienie:

„Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 września 1938 r. o wyborach do Sejmu.

Na podstawie art. 9-go ust. (1) ordynacji wyborczej do Sejmu (Dz. U. R. P. z 1935 r. nr. 47, poz. 319) zarządzam wybory do Sejmu i wyznaczam dzień głosowania na 6 listopada 1938 r.

Kalendarz wyborczy Sejm

Do dnia 14 września 1938 r.:

Prezydent Rzeczypospolitej powołuje generalnego komisarza wyborczego i jego zastępcę (art. 13 ordynacji wyborczej).

Czynności wyborcze mają być dokonane w terminach, oznaczonych w kalendarzu wyborczym, załączonym do zarządzenia niniejszego.“

Prezydent Rzeczypospolitej

(—) I. Mościcki,

Prezes Rady Ministrów

i

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) Sławoj-Składkowski,

Minister Sprawiedliwości

(—) Wł. Grabowski.

Do dnia 23 września:

Minister spraw wewnętrznych powołuje okręgowych komisarzy wyborczych (art. 22).

Generalny komisarz

powołuje przewodniczących okręgowych komisji wyborczych oraz ich zastępców (art. 14 i 18).

Wydziały wojewódzkie (w Warszawie: komisarz rządu i prezydent miasta) powołują członków okręgowych komisji wyborczych oraz ich zastępców (art. 14 i 18).

Do 30 września:

Przewodniczący okręgowych komisji wyborczych powołują przewodniczących obwodowych komisji wyborczych oraz ich zastępców (art. 15 i 18).

Do 3 października:

Władza administracji ogólnej i przełożeni gmin powołują członków obwodowych komisji wyborczych oraz ich zastępców (art. 15 i 18).

Ukończenie sporządzania spisów wyborców do Sejmu przez przełożonych gmin (art. 11).

Obrona przeciwlotnicza jest kwestią życia Narodu

Ukończenie wyborów do zgromadzeń okręgowych (art. 35).

Zgłaszanie delegatów do zgromadzeń okręgowych przez wyborców (art. 33).

Do 1 października:

Przełożeni im przesyłają spisy wyborców przewodniczącym obwodowych i okręgowych komisji wyborczych (art. 23).

Przewodniczący organów dokonywających wyboru delegatów do zgromadzeń okręgowych, przesyłają odpisy protokołów z wyborów delegatów przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych i okręgowym komisarzom wyborczym (art. 37).

Władze administracji ogólnej ogłaszają o podziale powiatu na obwody głosowania (art. 52).

Przewodniczący obwodowych komisji wyborczych podają do wiadomości publicznej godziny urzędowania obwodowych komisji wyborczych, tudzież termin i miejsce wyłożenia spisu wyborców i wnoszenia reklamacyj (art. 52).

2 października:

Przewodniczący obwodowych komisji wyborczych wykładają do publicznego przeglądu spisy wyborców do Sejmu (art. 24).

Do 8 października:

Przewodniczący okręgowych komisji wyborczych unieważniają wybór delegata do zgromadzenia okręgowego, jeżeli wybór ten został dokonany niezgodnie z prawem i zarządzają wybory uzupełniające (art. 38).

13 października:

Ostatni dzień wyłożenia do publicznego przeglądu spisów wyborców (art. 24).

Zgromadzenia okręgowe zbierają się w celu ustalenia listy kandydatów na posłów (art. 39).

18 października:

Przewodniczący obwodowych komisji wyborczych przesyłają zażalenia i nieuwzględnione sprzeciwy przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych (art. 28).

Do 18 października:

Kandydaci na posłów przesyłają do komisji okręgowej oświadczenie o zgodzie na kandydowanie (art. 49).

19 października:

Okręgowe komisje wyborcze przystępują do zatwierdzania list kandydatów na posłów (art. 50).

Do 22 października:

Zastępcy kandydatów, wpisani przez okręgową komisję wyborczą na listę kandydatów na posłów, przesyłają do komisji okręgowej oświadczenie o zgodzie na kandydowanie (art. 51).

Do 23 października:

Przewodniczący okręgowych komisji wyborczych po rozpoznaniu zażeń i sprzeciwów nakazują obwodowym komisjom wyborczym wciągnięcie lub skreślenie ze spisu osoby, wnoszącej zażalenie lub sprzeciw (art. 29).

Do 25 października:

Obwodowe komisje wyborcze wprowadzają do spisu wyborców zmiany, nakazane przez przewodniczących okręgowych komisji wyborczych (art. 30).

Do 28 października:

Przewodniczący okręgowych komisji wyborczych ogłaszają listę kandydatów na posłów ze wskaza-

niem dnia i godzin głosowania (art. 53).

5 listopada:

Przewodniczący obwodowych komisji wyborczych wykładają do publicznego przeglądu ostatecznie ustalony spis wyborców (art. 30).

6 listopada:

Głosowanie do Sejmu (art. 9 i 54).

9 listopada:

Okręgowe komisje wyborcze przystępują do ustalenia wyniku głosowania w okręgu i przyznania mandatów kandydatom na posłów (art. 71).

18 listopada:

Generalny komisarz wyborczy ogłasza w gazecie rządowej wynik wyborów do Sejmu (art. 76).

Do 21 listopada:

Generalny komisarz wyborczy przesyła każdemu wybranemu posłowi list wierzitelny (art. 77).

Do 25 listopada:

Wnoszenie do Sądu Najwyższego protestów przeciwko wyborom (art. 78).

13-go listopada wybory do Senatu

Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o wyborach do Senatu

Na podstawie art. 5 ust. (1) ordynacji wyborczej do Senatu (Dz. U. R. P. z 1935 roku nr. 47, poz. 320) zarządzam wybory do Senatu.

Czynności wyborcze mają być dokonane w terminach, oznaczonych w kalendarzu wyborczym, załączonym do zarządzenia niniejszego.

Prezydent Rzeczypospolitej

(—) I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów i Minister

Spraw Wewnętrznych

(—) Sławojski

Minister Sprawiedliwości

(—) W. Grabowski

Kalendarz wyborczy Senat

Do 28 września 1938 r.:

Generalny komisarz wyborczy powołuje przewodniczących wojewódzkich kolegiów wyborczych oraz ich zastępców (art. 6 ordynacji wyborczej).

Do 1 października:

Przewodniczący okręgowych komisji wyborczych do Sejmu powołują przewodniczących zebrań obwodowych oraz ich zastępców (art. 6).

Do 4 października:

Władze administracji ogólnej przesyłają spisy wyborców do Senatu przewodniczącym zebrań obwodowych i przewodniczącemu okręgowej komisji wyborczej do Sejmu. (art. 11).

Władze administracji ogólnej ogłaszają o podziale powiatu na obwody wyborcze. (art. 13).

Przewodniczący zebrań obwodowych podają do wiadomości publicznej godziny swego urzędowania, tudzież termin i miejsce wyłożenia spisu wyborców i wnoszenia reklamacyj (art. 13).

6 października:

Przewodniczący zebrań obwodowych

wykładają do publicznego przeglądu spisy wyborców do Senatu. (art. 12).

13 października:

Ostatni dzień wyłożenia do publicznego przeglądu spisu wyborców (art. 12).

18 października:

Przewodniczący zebrań obwodowych przesyłają zażalenia i nieuwzględnione sprzeciwy przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych do Sejmu. (art. 12).

Do 21 października:

Przewodniczący okręgowych komisji wyborczych do Sejmu po rozpoznaniu zażeń i sprzeciwów nakazują przewodniczącym zebrań obwodowych wciągnięcie lub skreślenie ze spisu osoby, wnoszącej zażalenie lub sprzeciw. (art. 12).

Do 23 października przewodniczący zebrań obwodowych wprowadzają do spisu wyborców zmiany, nakazane przez przewodniczących okręgowych komisji wyborczych do Sejmu. (art. 12).

23 października:

Zgromadzenia obwodowe wybierają delegata do wojewódzkich kolegiów wyborczych. (art. 5a i 14).

Sudety w płomieniach

Szturm na siedzibę Niemców w Chebie

BERLIN. Niemieckie biuro informacyjne donosi z Eger, że w środę wieczorem doszło tam do poważnych zajść. Policja czeska przy pomocy samochodów pancernych usiłowała dokonać rewizji w hotelu Victoria, gdzie obecnie znajduje się główna siedziba partii niemiecko-sudeckiej. Straż sudecka przeciwstawiła się wkroczeniu policji czeskiej, która wówczas otworzyła ogień na gmach hotelu, przy czym od rykoszetu zabity został agent policji. Po chwili policja

wtargnęła do domu i obsadziła wszystkie pokoje. Agenci policji szukali przede wszystkim broni ukrytej, znaleźli jednak tylko starą dubeltówkę. Następnie policja wtargnęła również siłą do biur partii niemiecko-sudeckiej, znajdującej się w hotelu Wenzel naprosto dworca. Zabity został przy tym funkcjonariusz partii sudeckiej. W późnych godzinach wieczornych biura partii obsadzone były jeszcze przez policję.

Niespodziewany przebieg konferencji Chamberlaina z Hitlerem

LONDYN. Pierwszy kontakt Chamberlaina z Hitlerem przybrał obrót zupełnie niespodziewany.

Wbrew pierwotnym zamiarom rozpoczęcia formalnych rokowań dopiero jutro rano i poświęcenia dziesiętęgo wieczora na nawiązanie osobistego kontaktu Chamberlaina i Hitlera, obaj mężowie stanu od razu weszli in medias res i odbyli trzygodzinną rozmowę. Po tej rozmowie krótko po 8, Chamberlain powrócił do swojego hotelu i spożył kolację ze swoim otoczeniem.

W piątek wczesnym rankiem Premier brytyjski udaje się z powrotem do Lon-

dynu i spodziewany jest w stolicy około 4 po poł. Zaraz po przybyciu Chamberlaina do Londynu odbyć się ma specjalne posiedzenie gabinetu, na którym Chamberlain złoży kolegom gabinetowym sprawozdanie o rozmowie z Hitlerem i przedstawi propozycje wysunięte przez kanclerza Niemiec.

Premier Chamberlain po powrocie odbędzie naradę z premierem Daladier i ministrem spr. zagr. Bonnetem, którzy mają przybyć od Londynu jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia.

Chamberlain oświadczył dziennikarzom angielskim, którzy mu z Londynu

Strajk generalny w Sudetach

BERLIN. Niemieckie biuro informacyjne donosi z Pragi, że na obszarze Sudetów ogłoszony został strajk generalny. W Reichenbergu wszystkie przedsiębiorstwa zostały zamknięte, a robotnicy opuścili fabryki. Nie wychodzą już nawet dzienniki. Po południowe wydanie „Reichenberg Ztg” nie ukazało się, gdyż cały personel redakcyjny i techniczny przyłączył się do strajku.

Czas trwania strajku nie został określony.

Rozwiązanie Parlamentu Czechosłowackiego

PRAGA. Wczoraj wieczorem ogłoszony został dekret o rozwiązaniu parlamentu czechosłowackiego z dn. 16 września b. r.

towarzyszą, że rozmowa z Hitlerem była bardzo przyjazna i że powróci on do Niemiec dla dalszych rozmów z Hitlerem w najbliższym czasie, możliwe że za parę dni, ale to następne spotkanie nie odbędzie się w Berchtesgaden, lecz gdzieś w półdrodzu.

Zapisać „Głos Pomorza”

Wiadomości ciekawe z bliska i daleka

Skazanie byłego radnego za oszukaństwo

TORUŃ. W toruńskim S. O. toczyła się rozprawa karna przeciwko byłemu radnemu *Władysławowi Stępniewskiemu*. Akt oskarżenia zarzuca mu sfałszowanie umowy najmu lokalu restauracyjnego przy ul. Przy Rzeźni.

Jak wynika z rozprawy, osk. Stępniewski podczas rozprawy o eksmisję przedstawił dokument, o którym żona zmarłego właściciela oberży p. Górski nic nie wiedziała.

Jak wynika dalej z przewodu sądowego Stępniewski, mając podpis śp. Górskiego na umowie swej żony ze zmarłym Górskim, napisał kontrakt dzierżawny, kładąc na nim sfałszowany podpis śp. Górskiego. Sąd skazał Stępniewskiego na rok więzienia.

Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej Stępniewski został z niej wykluczony, ponieważ miał już jeden wyrok skazujący i uprawomocniony.

Skazanie prezesa „Jungdeutsche Partei“

CHOJNICE. Dnia 9 bm. odbywał się znowu jeden z nie kończących się procesów, świadczących wyraźnie o wyrotowej agitacji niemieckiej względem pań-

stwa polskiego. Na ławie oskarżonych zasiadł prezes *Jungdeutsche Partei* w Sławęcinie w pow. chojnickim 29-letni Leonard Hahn, właśc. 250 morgowego gospodarstwa rolnego. Akt oskarżenia zarzuca mu rozsiewanie fałszywych wiadomości, mogących wzniesić niepokój publiczny i to, że w dniu 2 maja br. na zebraniu miesięcznym *Jungdeutsche Partei* w Sławęcinie po referacie niej. Dascha z Ogorzelin nawoływał zebranych do solidarności i silnej organizacji, twierdząc że aneksja Austrii nastąpiła tylko dzięki zdecydowanej i wytrwałej podstawie tamt. Niemców, przez co należy spodziewać się, że i Hitler do lipca br. zajmie Pomorze. Prócz tego w restauracji Nuernberga w Chojnicach m. in. na żale swego brata pośpieszył z pociechą do niego, wypowiadając słowa: „Jak Hitler wejdzie na Pomorze, dostanie rentę”. Sąd skazał Hahna na 5 m. aresztu oraz 1500 zł grzywny.

Samobójstwo kasjera

ŁÓDŹ. W sobotę odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru w skroń 51-letni Adolf Jesse, kasjer banku przemysłowców ludzkich. Powodem samobójstwa było wypłacenie jakiemuś klientowi o 10.000 zł za dużo.

Mimo że zarząd banku postanowił nie wszczynać dochodzeń przeciwko Jessemu, który w tymże banku pracował w charakterze kasjera 34 lata, kasjer tak się przejął fatalną pomyłką że w godzinach wieczornych odebrał sobie życie.

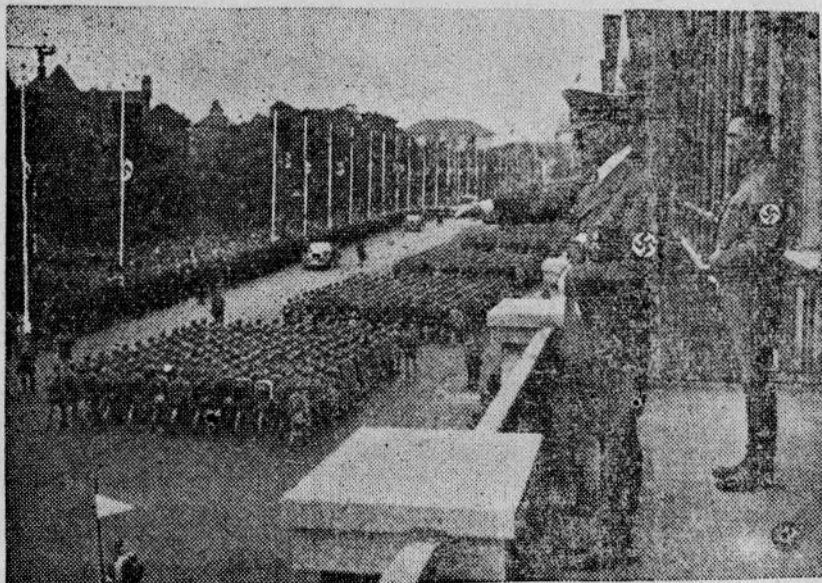
Wielki pożar

BRZEŚĆ. Wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem wybuchł pożar w zabudowaniach Paraskiewy Cholod, mieszkanki wsi Radzień, pow. brzeski. Ogień przerzucił się następnie na sąsiednie budynki i strawił 12 stodoł wraz z tegorocznymi zbiorami oraz 2 domy mieszkalne i inwentarz martwy. Pożar zniszczył doszczętnie 12 gospodarstw. Ogólne straty są b. duże.

Prawo serii

Policja polska na Pomorzu, niemiecka w Prusach Wschodnich oraz kłajpedzka i litewska w Kłajpedzie, zatrudnione są wszystkie poszukiwaniem nieznanymi sprawców, którzy prawie jednocześnie na Pomorzu w okolicy Chelmży, w Prusach Wschodnich w okręgu Prabut oraz w okolicach Kłajpedy obcinają masowo ogony koniom.

— × —

Kancelarz Adolf Hitler w momencie przyjmowania z balkonu „Deutscher Hof” defilady wojska i formacji partyjnych, na ulicach Norymbergii. Obok kancelarza stoi minister Rudolf Hess.

By zdobyć „material” do powieści napadł na dom hrabiowski

Przed sądem w Gdyni odpowiadał 16-letni Aleksander Z., za napad z bronią w rękę.

Chłopiec przybył do domu hrabio-

stwa N. i włożywszy czarną maskę, zadzwonił do mieszkania. Gdy otworzyła mu służąca Janina Szumińska, ujrzała wymierzone w siebie 2 lufy rewolwerów i usłyszała wezwanie do podniesienia rąk. Przerażona rzuciła się z krzykiem do ucieczki i zabarykadowała się w piwnicy. Zjawił się dozorca Włodarczyk, rewolwery zmusiły go jednak do wycofania się z klatki schodowej.

W trop za nim wbiegł bandyta i na ulicy został schwyty przez policję.

Oświadczył, że pisze powieść i chciał zebrać do niej „wrażenia”. Uzbroił się w rewolwery ojca, wykroił czarną maskę z matczynej pończochy i udał się „na skok”.

Przed sądem zasiadł młodzieńki, wysmukły chłopiec, o inteligentnej sympatycznej buzi, na stole znalazły się narzędzia i „utwory” przez niego napisane. Znac w nich talent.

Sąd skazał „literata-naturalistę” na oddanie pod dozór rodziców.

Kościelny zapalając świecę spadł z ołtarza i poniósł śmierć

OLKUSZ. Parafia Minoga ks. Skąły pod Ojcowem, miejsce ohydnej zbrodni, popełnionej niedawno przez bandytów na osobie śp. ks. proboszcza Lewińskiego, wstrząśnięta została wypadkiem śmierci w kościele 66-letniego kościelnego, Józefa Klimczyka.

Klimczyk, przy zapaleniu świecy na głównym ołtarzu z powodu zawrotu gł-

wy spadł z ołtarza (z wysokości k. 3 m) na posadzkę kamienną tak nieszczęśliwie że w kilkanaście minut zmarł nie odzyskawszy przytomności.

Jak skonstatował lekarz, śmierć nastąpiła z powodu silnego wstrząsu mózgu.

Wypadek wywołał wstrząsające wrażenie w przepełnionym kościele z powodu odpustu.

Polscy baloniarze wylądowali w Bułgarii i Rumunii

SOFIA. We wtorek o godz. 6 rano balon „LOPP”, pilotowany przez kpt. Janusza z pasażerem inż. Janikiem wy-

lądował w Bułgarii w odległości około 16 klm od miasteczka Trojan, w rzece Widima. Lądowanie odbyło się pomyślnie, a miejscowa ludność natychmiast udzieliła polskim lotnikom pomocy, wyciągając balon z rzeki. Kpt. Janusz i inż. Janik w środę mają przybyć do Sofii. Według ich obliczeń trasa lotu wynosi około 1700 klm. W miasteczku Trojan lotnicy polscy spotkali się z serdeczną opieką zarówno władz jak i ludności.

„WARSZAWA 2” W RUMUNII

BUKARESZT. Balon „Warszawa 2” wylądował dnia 3 bm. około godz. 3 rano w miejscowości Catunele w pobliżu miasta Turn Severin. Miasto to znajduje się w pobliżu granicy jugosławiańskiej, a zatem lotnicy wylądowali już po przeleceniu ponad Karpatami. Lotnicy przebyli ogółem około 1440 klm. Balon musiał lądować z powodu śnieżycy.

Przebieg lądowania był pomyślny. Załoga balonu — inż. Leszek Krzeczowski i inż. Łańcucki czują się dobrze. Lotnicy polscy przez Bukareszt udadzą się wraz z balonem do Warszawy.

Dzieci na Śląsku umierają na udar serca

KATOWICE. Na Śląsku wydarzyły się dwa wypadki śmierci dzieci na udar serca. W Chorzowie zmarła w szkole podczas przerwy 10-letnia uczennica Maria Kromerówna, w Strzemieszycach 16-letni Hersz Kożuch.

Katastrofa kolejowa

BIAŁOGRÓD. Na linii Białogród - Serajewo przy stacji Użycka *Pożeg* zderzył się pociąg pociąg pociąg, idący w kierunku Białogrodu, z pociągiem towarowym.

W katastrofie zginęło 5 osób, ilość rannych nie jest jeszcze dokładnie znana.

„SILNE LOTNICTWO TO SILNA POLSKA”

Premier angielski interweniuje osobiście u Hitlera

BERLIN. Niemieckie biuro informacyjne ogłasza: Premier Brytyjski p. Neille Chamberlain za pośrednictwem ambasady brytyjskiej w Berlinie zwrócił się do kanclerza Hitlera z następującym oświadczeniem: Z uwagi na coraz bardziej krytyczną sytuację proponuje swój natychmiastowy przyjazd dla podjęcia próby znalezienia pokojowego rozwiązania sprawy.

Zamierzam przybyć drogą powietrzną i jutro rano jestem gotów do odlotu. Proszę o zakomunikowanie mi, kiedy najwcześniej mógłby mnie pan przyjąć i proszę o wyznaczenie miejsca spotkania. Będę panu wdzięczny za natychmiastową odpowiedź. Podpisano: Neille Chamberlain.

Kanclerz Hitler w odpowiedzi na pro pozycję premiera brytyjskiego odpowiedział, iż gotów jest spotkać się z premie-

rem brytyjskim 15 bm, to znaczy wczoraj.

Premier Neille Chamberlain oczekiwany był wczoraj po południu w Obersalzbergu.

Przygotowanie wojenne w Czechosłowacji

MOR. OSTRAWA. Od wtorku południa powołuje się na terenie Śląska Cieszyńskiego rezerwistów na nadzwyczajne ćwiczenia. Wezwania obejmują około dwóch roczników oraz specjalistów broni technicznej. M. in. powołano rezerwistów, którzy odbyli ćwiczenia w roku ubiegłym i tych, którzy mają je odbyć w roku przyszłym.

„Wojna domowa” w Czechosłowacji

PRAGA. W m. Haberspirk (okręg Falkenau) doszło wczoraj do poważnych zająć między tłumem, liczącym 2000 Niemców sudeckich, i żandarmerią czeską.

Początek rozruchom dało starcie między komunistami i Niemcami. W czasie zająć żandarmeria dała salwę do tłumu Niemców, którzy rzucili się na budynek żandarmerii, zabierając zeń dwa karabiny maszynowe, granaty ręcz. i 40 skrzyń z amunicją.

Na miejsce wypadków przybyły z Falkenau samochodami oddziały żandarmerii. Między żandarmami i ludnością niemiecką wywiązała się walka.

W krótko potem na miejsce starcia wyruszyły wojskowe samochody pancerne.

15 żandarmów czeskich zostało zabitych. Straty Niemców sudeckich nie są znane.

Kopia słynnego arcydzieła Monna Liza skradziona

Z muzeum w Bourg-en-Bresse we Francji została skradziona wśród tajemniczych okoliczności kopia słynnego arcydzieła Leonarda da Vinci Monna Liza. W taki sam zagadkowy sposób, jak to miało miejsce z kradzieżą oryginału z Louvru. Wszelkie poszukiwania policji prowadzone z dużym nakładem pracy do tej pory nie dały żadnych rezultatów.

Sprawcy kradzieży bowiem potrafili bardzo skrupulatnie zatrzeć wszelkie ślady za sobą.

Dlaczego kawaleria jeszcze jest potrzebna

LONDYN. Korespondent wojskowy „Manchester Guardian”, który spędził dłuższy czas na terenie Niemiec, podziela się z czytelnikami swoimi spostrzeżeniami, nadmienia, że pułki kawalerii niemieckiej liczą po 10 szwadronów, z których 5 jest konnych, a 5 zmotoryzowanych. Niemcy pozostawili dlatego tak dużą ilość szwadronów konnych, ponieważ używają jednostek zmotoryzowa-

nych w terenie lesistym i górzystym dla szybkich, gruntownych wywiadów jest połączone z bardzo dużymi trudnościami. Również szybkie przemieszczanie większych oddziałów w porze nocnej, jak i pospieszne marsze, mające być utrzymane w tajemnicy mogą być dokonane tylko przez kawalerię, gdyż użycie jednostek zmotoryzowanych łatwo zdradzać może huk motorów.

8 minut trwało najkrótsze posiedzenie Rady Ligi Narodów

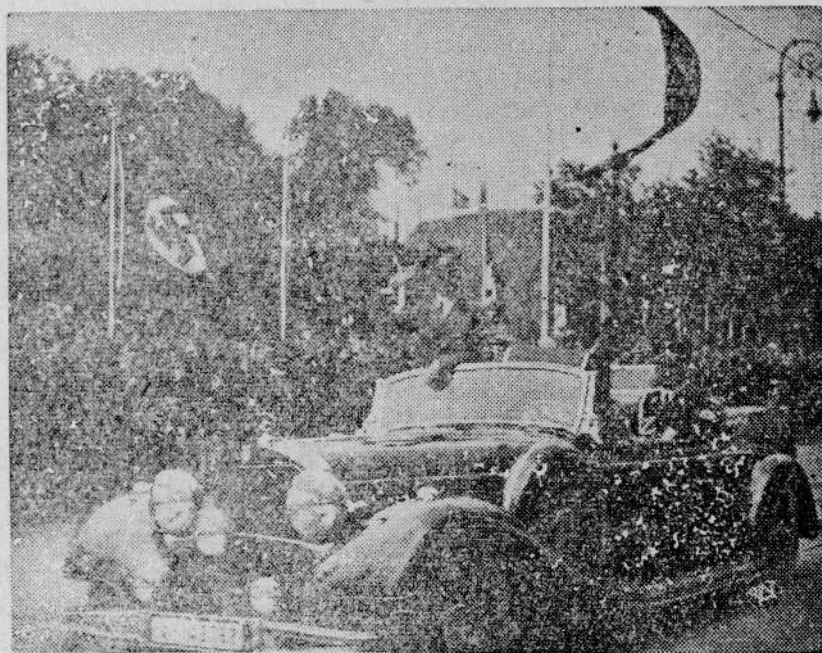
GENEWA. Pierwsze publiczne posiedzenie 102 sesji Rady, trwające za ledwie 8 minut, było najkrótszym posiedzeniem w historii Ligi Narodów, a prze wodniczący p. Jordan (Nowa Zelandia) odczytał tytuły kilka trzeciorzędnych państw, które Rada, bez dyskusji rezygnując nawet z tłumaczenia na drugi język Rady (francuski wzgl. angielski) przyjęła, po czym posiedzenie zostało natychmiast zamknięte.

Koła ligowe, przycięzione takim dowodem upadku znaczenia Ligi, nie tają swego rozczarowania, że ministrowie Francji i Anglii nie przybyli na inaugu-

racyjną sesję jesienną, by chociaż swą obecnością podtrzymać zewnętrzną fikcję autorytetu Ligi. Słychać, że lord Halifax prosił o skreślenie go z listy mówców na zgromadzeniu, uważając, że w obecnej sytuacji, deklaracja przedstawiciela Anglii na plenum zgromadzenia musiałaby się obracać w sferze nieznaczających ogólników. Nawet do tej pory, pomimo wysiłków sekretariatu i długotrwałych konferencji nie wyłoniła się jeszcze kandydatura przewodniczącego zgromadzenia, który winien być wybierany na pierwszym posiedzeniu assemblei, tj w poniedziałek.

Delegacja polskich kombatantów w Berlinie

BERLIN. Wczoraj wieczorem odbyło się w hotelu Kaiserhof wydania obiadu przez przywódcę niemieckich inwalidów wojennych Oberlindobera na cześć przebywającej w Niemczech delegacji kombatantów polskich. Po obiedzie kombatanci polscy, żegnani przez przewodniczącą kombatantów niemieckich, odjechali w powrotną drogę do Polski.

INAUGURACJA „DNIA PARTYJNEGO” W NORYMBERDZE. Kanclerz Adolf Hitler witany owacyjnie przez ludność na ulicach Norymbergii.

Głos Polaków za Olzą nie może być pominięty!

Jest rzeczą zrozumiałą, że — jeśli chodzi o zagadnienie Czechosłowacji — uwaga opinii publicznej świata skoncentrowana jest głównie na rokowaniach dotyczących losu i przyszłości tej części Czechosłowacji, w której mieszka zwarcie ludność niemiecka.

Jednak bynajmniej kwestia Niemców sudeckich i przyszłe formy ustrojowe zamieszkałej przez nich części Czechosłowacji — nie wyczerpują, jak wiadomo, całej kwestii.

Aby to właśnie podkreślić, odbyło się ostatnio w Pradze wspólne posiedzenie przedstawicieli grup narodowościowych, a więc — poza reprezentantami partii sudecko - niemieckiej — Słowackiej Partii Ludowej, zjednoczonych stronnictw węgierskich i komitetu porozumiewawczego stronnictw polskich.

Przy wspólnym stole obrad zasiadli zatem przedstawiciele czterech grup narodowościowych w Czechosłowacji i jak opiewa komunikat, wydany po tym zebraniu — doszli do zupełnego porozumienia w sprawie konieczności pilnej przebudowy państwa oraz uregulowania zagadnienia narodowościowego.

Utworzenie wspólnego frontu czterech grup narodowościowych poprzedziły obrady zarządu Związku Polaków w Czechosłowacji. Zapadła uchwała, upoważniająca władze Związku do poczynienia „wszelkich możliwych kroków, aby sprawa polska w obecnych rokowaniach o załatwienie kwestii narodowościowej w Czechosłowacji nie ucierpiała”. Postanowiono też zwrócić się do rządu praskiego z żądaniem, aby „przy uregulowaniu kwestii narodowościowych ludność polska nie była gorzej traktowana, niż każda inna narodowość”. Wreszcie postanowiono „pilnie śledzić rokowania Niemców z rządem i z lordem Runcimanem” i przy każdej okazji „przypominać sprawę ludności polskiej”.

Otrzymał też lord Runciman od ludności polskiej za Olzą potrzebne materiały. Jak wiadomo prezes Związku Polaków, poseł dr Wolf, złożył lordowi Runcimanowi memoriał, obejmujący postulaty naszych rodaków w Czechosłowacji w związku z akcją zmierzającą do zmiany ustroju tej republiki.

Lecz czy dopiero z memoriałów ma się lord Runciman dowiadywać o tym,

jak w stosunku do Polaków zaolzańskich postępuje rząd czeski i jego lokalne ekspozytury w tych miejscowościach, gdzie Polacy stanowią większość? Wystarczałoby, aby lord Runciman rozejrzał się w aktualnych, już w trakcie jego pobytu w Czechosłowacji dokonywanych, szykaniach czeskich — a otrzymałby pełny obraz tego, co się dzieje w czysto polskich gminach za Olzą.

Weźmy pierwszy z brzegu, najświeższy przykład. Jest gmina Stonawa. Wedle spisu austriackiego z roku 1910 liczyła ona 99 proc. Polaków. Wedle oficjalnego spisu ludności, przeprowadzonego już przez Czechów, w Stonawie znajduje się zdecydowana większość polska: mimo znanych tricków musieli Czesi stwierdzić, że w Stonawie jest 70 proc. ludności polskiej. Dnia 11 bm. odbyło się w Stonawie otwarcie czwartej już czeskiej szkoły wydziałowej, otwarcie nowego dwupiętrowego gmachu, zbudowanego w całości z funduszy państwowych.

Nie pomogły starania, by jedyną polską szkołę umieścić w nowym gmachu, polski komitet szkolny musiał wynająć lokal na pomieszczenie swej szkoły w miejscowej gminie cmentarnej — natomiast Stonawa zostaje uszczęśliwiona czwartą z rzędu szkołą czeską w nowym wspaniałym budynku. Proporcja jest więc taka: dla 70 procent ludności polskiej jedna szkoła, gnieźdząca się „kątem” —

dla 30 procent ludności niepolskiej — cztery szkoły.....

Nie jest to bynajmniej wypadek wyjątkowy. Przeciż statystyka stwierdza, że w okresie od powstania republiki czechosłowackiej do r. 1936 na terenach zamieszkałych przez ludność polską, przybyło czeskich szkół więcej o 500 procent, klas o 600 procent.

Taka jest „rzeczywista rzeczywistość”. Nie tylko w odniesieniu do akcji czechizacyjnej za pomocą szkolnictwa ale również i w każdej innej dziedzinie: politycznej, społecznej, gospodarczej, w obrębie samorządu, w kwestii, reformy rolnej, traktowania polskiego chłopca, gór nika itd.

W toczącej się obecnie przed forum całego świata dyskusji na temat zagadnienia Czechosłowacji nie może być pominięty głos przedstawicielstwa Polaków za Olzą, domagający się, by „sprawa polska przy obecnych rokowaniach nie ucierpiała”.

Tylko najszersza autonomia czechosłowackiej części Śląska Cieszyńskiego, tylko restytucja polskiego stanu posiadania z czasu przed r. 114 i tylko usunięcie wszystkiego, co wprowadziły rządy czeskie z krzywdą polskiej ludności, stanowić może z polskiego punktu widzenia podstawę dla załatwienia problemu, będącego obecnie tematem zainteresowań świata.

„GŁOS POMORZA”

informuje

szybko i zwięźle o wszystkich wypadkach politycznych, zdarzeniach i przejawach życia publicznego,

zaznajamia

czytelników z zarządzeniami władz i ogłoszeniami organizacji, mającymi wpływ na codzienne życie gospodarcze wszystkich warstw społeczeństwa

przynosi

bogaty materiał treści ogólnej z dziedziny wiedzy, sztuki i literatury

zapelnia

wolne chwile czytelnika przez zajmujące nowele i powieści.

W szczególności „Głos Pomorza” uwzględni wydajnie zapotrzebowania rolnictwa

utrzymując czytelników – rolników, na bieżącym co do wszystkich faktów, mających znaczenie dla życia gospodarczego — ogłasza mianowicie obwieszczenia władz administracyjnych, P.T.R. i spółdzielni rolniczych oraz giełdę zbożową i zwierzęcą.

Specjalnego uwzględnienia dozna w okresie

zimowym

dział powieściowy

który stopniowo powiększony zostanie

do 2 powieści równocześnie.

Pomimo tych udogodnień, licząc się z ciężkim położeniem wszystkich warstw zarobkujących i gospodarczych

obniżona została poważnie cena gazety.

Prenumerata wynosi od 1 października r.b.

tylko 95 groszy miesięcznie w prenumeracie na pocztę lub przy doręczaniu przez roznosiciela

a 80 groszy przy odebraniu gazety w eksped. „Głosu Pomorza”

**Prenumeratę
przyjmują już
Urzędy Pocztowe
listonosze
i administracja
„Głosu Pomorza”
w Wąbrzeźnie**

Wytnij, wypełnij, wyślij jeszcze dziś

Ważka korespondencja, zamieszczona na 1-szym oddziku poza wskazówkami wedle treści nadruków podlega opłacie (podpis sprzedawcy)	
Dzień nadesłania	
Nr. listy rozrachunkowej 1	
Wpisal	
sprawdził	
Ważka korespondencja, zamieszczona na 1-szym oddziku poza wskazówkami wedle treści nadruków podlega opłacie (podpis sprzedawcy)	
Nr. listy rozrachunkowej 2	
Dzień nadesłania	
Nr. listy rozrachunkowej 3	

Tytuł czasopisma: „GŁOS POMORZA”
Okres prenumeraty:
Adres odbiorcy czasopisma:

KRONIKA

Kalendarzyk

16
Wrzesień

Piątek

Słońca wsch. 5,11 zach. 17,51
Słowiński: Sędziśława
Korneliusza p. Cypriana

Kronika historyczna.
1668. Jan Kazimierz składa koronę.
1825. Zmarł poeta Franciszek Karpiński.
1917. Ogłoszenie pierwszej republiki w Rosji.
1920. W bitwie z bolszewikami pod Chochoniowem zginęła „Bateria śmierci” z 79 żołn.
1920. Wybór Polski do Rady Ligi Narodów.
1934. Wielkie zwycięstwo w „Challenge”.

17
Wrzesień

Sobota

Stygm. św. Franciszka.
Słowiński: Drogosława
Słońca wsch. 5,12 zach. 17,48

Kronika historyczna.
1253. Akt kanonizacji św. Stanisława.
1374. Pakt koszycki przynajmniej córkom Ludwika Węgierskiego.
1462. Zwycięstwo nad Krzyżakami pod Puckiem.
1660. Hetm. Potocki bije Moskali pod Cudnowem.
1794. Klęska Sierakowskiego nad Bugiem.
1869. Zmarł pisarz Józef Korzeniowski.
1915. Niemcy zajmują Wilno.

18
Wrzesień

Niedziela

15 po Ziel. Św. Józefa i Zofii
Słowiński: Dobrowida
Słońca wsch. 5,14 zach. 17,46

Kronika historyczna.
1454. Bitwa z Krzyżakami pod Chojnicami.
1621. Elektor brandenb. składa hołd Zygmuntowi III Wazie z lenna pruskiego.
1915. Rosjanie opuszczają Wilno.
1934. Wejście Rosji do Ligi Narodów.

WĄBRZEŻNO

● W niedzielę po sumie zebranie Młod. Różańcowych III Zakonu. W środę, piątek i sobotę suche dni z postem. W środę urządzamy dzień chorych w kościele parafialnym. We wtorek po poł. księża słuchają spowiedzi chorych w mieście, chorych ze wsi w środę rano od godz. 8 po przyjeździe do miasta w kościele, O godz. 9 uroczyste nabożeństwo z Wystawieniem, kazaniem i Kom. św. W sobotę o pół 5 spowiedź klasy V szkoły Męskiej i Żeńskiej p. wakacyjna. W niedzielę rano Kom. św.
W niedzielę przyszłą po niesporach zebranie Matek Różańcowych.

● **Ślub.** W dniu 14 bm. odbył się w kościele parafialnym w Gronowie pow. Toruń ślub p. Stefanii Brzuskiewicz z Gronówka z sędzią p. Lucjanem Jezerskim z Wąbrzeźna. Młodej Parze Szczęść Boże!
Redakcja.

● **XV Tydzień L. O. P. P.**, który trwać będzie od 24 września do 1 października 1938 r. będzie tym razem również obchodem 15-lecia L. O. P. P.

XV Tydzień L.O.P.P. służyć ma szerokiej propagandzie na rzecz rozbudowy naszego lotnictwa oraz przygotowania kraju do obrony przeciwlotniczo - gazowej.

Wobec tego, że zeszłoroczny konkurs dekorowania okien wystawowych wzbudził bardzo żywe zainteresowanie, Obwód Powiatowy przewidział w programie XV Tygodnia pomiędzy innymi organizowanie

Konkursu dekorowania okien wystawnych z nagrodami.

wyznaczając jako nagrodę maskę przeciwgazową oraz pamiątkowe dyplomy.

Zarząd Powiatowy uprzejmie zaprasza do wzięcia udziału w konkursie, przez co okaże się wielką przysługą propagandzie na rzecz L. O. P. P.

St. Pow. Kalkstein prez. Pokorowski sekr.

● **NIESPOSTRZEŻENI ZŁODZIEJE** — OGRABIAJĄ Z MIENIA ROLNIKÓW. Seria kradzieży w jednym tygodniu.

Dziś w nocy niewysłędzeni dotąd złodzieje włamali się do mieszkania rolnika p. ANTONIEGO SKORSKIEGO W LUDOWI-

Nieprawdziwe wieści

● **NIE BĘDZIE LIKWIDACJI POWIATU WĄBRZEZKIEGO.** Przed niedawnym czasem obiegła nasz powiat wiadomość pochodząca z sąsiedniego Dobrzyńa n. D., że wąbrzeski powiat ulegnie likwidacji i tym samym nowy zespół samorządowy powstający z połączenia Golubia i Dobrzyńa nie wejdzie w skład powiatu wąbrzeskiego.

JAK SIĘ OBECNIE DOWIADUJEMY Z DOBRZE INFORMOWANEGO ŹRÓDŁA, WIADOMOŚCI TE NIE SPRAWDZAJĄ SIĘ, GDYŻ U MIARODAJNYCH INSTANCYJ LIKWIDACJA POWIATU WĄBRZEZKIEGO NIE JEST WOGÓLE BRANA POD UWAGĘ.

= X =

Baczność!

Powst. i Wojacy, Zw. Podoficerów Rez. i Związek Rezerwistów

W niedzielę, dnia 18 bm. odbędą się ćwiczenia jesienne wyżej wspomnianych organizacyj pod dowództwem PP. oficerów zawodowych.

Zbiórka wszystkich członków o godz. 6-tej rano, przed Komendą PW. i WF. po odebranie broni, po czym nastąpi wyjazd na teren ćwiczeń. Powrót z ćwiczeń przewidziany jest na godz. 4 po poł. Komendanci poszczególnych organiza-

(-) B. Szczuka
prezes pow. Zw. Powst. i Wojaków
(-) A. Sawicki
prezes Powst. i Wojaków pl. Wąbrzeźno
(-) J. Rec
prezes Kola Podof. Rezerwy

cyj zgłoszą się w sobotę o godz. 6 wieczorem w Komendzie PW. i WF. celem odebrania umundurowania.

Ćwiczenia te mają zadanie zadokumentaowania sprawności i gotowości do boju armii rezerwowej, która stoi ramię przy ramieniu z szeregi armii czynnej dlatego też udział wszystkich członków placówek powołanych jest obowiązkowy.

(-) A. Górny
prezes Związku Rezerwistów
(-) Dr Wilamowski
prezes pow. Związku Rezerwistów.

CACH i wykradli doszczętnie gardęrobę domowników, m. in. futra — ubrania, obuwie i bieliznę. Szkody wynoszą ca 2500 złotych.

Kradzież została przeprowadzona tak sprawnie, że ani Skorski, ani rodzina nie zauważyli, dopiero nad ranem zwrócił im uwagę na grabież sąsiad, do którego zakradł się również złodziej, otwierając sobie drzwi i okna w mieszkaniu, z którego się jednakowoż ulotnili nie zabierając nic z sobą.

Onegdaj okradziono w ten sam sposób rolnika GOTTFRIEDA FOCHTA w Sierakowie. — W tym wypadku złodzieje włamali się nocą przez okno do mieszkania, z którego wypróżnili całą odzież, tak że zbudziwszy się z snu, okradziony nie miał nawet najniebezpieczniejszych rzeczy, by udać się na policję i donieść o kradzieży.

W tych samych warunkach dokonano w tych dniach kradzieży odzieży w sąsiednim powiecie — lipnowskim u rolnika CZESŁAWA STAWIŃSKIEGO w wsi Brustowa. — W ostatnim wypadku współdziałało według pozostawionych śladów aż czterech sprawców. Policja nasza jako i ościennych powiatów przeprowadza energiczne dochodzenia, celem unieszkodliwienia bandy grabieżców.

● **Rozwydrzenie młodzieży pozaskolnej.** Wczoraj wieczorem przechodziła na ulicy Marszałka Piłsudskiego grupa młodzieży w wieku od 16 — 20 lat. Rozpoczęła się pomiędzy nimi kłótnia zamieniająca się szybko w rękoczynny krawa, bo jednemu z uczestników bójkę rozcięto ostrym narzędziem twarz, tak że ociekał krwią. Mimowolnie starsi świadkowie zajęcia oburzeni byli brutalnością młodzieży i żalowali, że nie było w pobliżu policji, która by ostudziła gorącą krew zaważającą.

● **Pierwszym warunkiem bezpieczeństwa przy obsłudze inwentarza jest staranny dobór ludzi do pracy.** Rolnicy! pamiętajcie że w Polsce ginie przy pracy codziennej 1 rolnik Okręgowy Wydział Bezp. Pracy w Rol. przy Pom. Izbie Roln. w Toruniu.

● **Zebranie Korporacji Kupieckiej.** Wczoraj odbyło się zebranie Kupców Chrześcijań w lokalu p. Kostrzewy pod przewodnictwem p. Czarnoty - Bojarskiego. Na tym zebraniu wybrano jednomyślnie na wakujące stanowisko sekr. p. Leśniewicza Lucjana. Zebrani bardzo licznie kupcy apelują do władz skarbowych by przeprowadzono ściślejszą kontrolę wobec żydów, którzy towar otrzymują nocną porą ciężarówkami samochodami uchylając się od kontroli szkodząc Skarbowi Państwa przez płacenie niewłaściwych podatków. Po omówieniu organizacyjnych spraw towarzystwa zakończył prezes p. Czarnota - Bojarski zebranie hasłem: „Cześć Kupiectwu”.

● **Zebranie Samodzielnych Rzemieślników Chrześcijań** odbyło się wczoraj o godz. 17 w lokalu pod „Białym Orłem”. Przy licznych udziałach członków obradowano nad bardzo ważną kwestią podatku drogowego co do którego wywiązała się szeroka dyskusja. Po załatwieniu spraw organizacyjnych i innych zakończono zebranie pozdrowieniem rzemieślniczym.

● **Jutro „BRACIA LERCHE”** w Wąbrzeźnie. Odmienne zainteresowanie wywołała zapowiedź przyjazdu zespołu Teatru Ziemi Pomorskiej do naszego miasta, który jutro w sobotę wystawia w sali „Dworu Wąbrzeskiego” o godzinie 20 świetną sztukę Adama Asnyka pt. „BRACIA LERCHE”, której wystawieniem teatr składa hołd znakomitemu poecie, którego szczątki śmiertelne spoczywają w grobach zasłużonych na Skałce w Krakowie. Pieczołowicie przygotowanie komedii, pod kierunkiem reżyserskim p. Piekarskiego, podkreśla fakt udziału najwybitniejszych sił Teatru Ziemi Pomorskiej w osobach pp.: Wilkoszewskiej, Przysięckiej, Koczynskiej, Strzeleckiego, Piekarskiego, Cybulskiego, Klejera i in.

Nieliczne bilety są jeszcze do nabycia w księgarni p. Wojteckiej.

● **Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej Okręg Wąbrzeźno**, urządza na sali p. Kostrzewy „Hotel Dwór Wąbrzeski” w niedzielę dnia 18 września 1938 roku o godzinie 19,00

WIELKA ZABAWA OKRĘGOWA

Wstęp tylko za zaproszeniami. Kto przez przeoczenie nie otrzymał dotąd zaproszenia, proszony jest o zgłoszenie się u Ks. Grzechowskiego, p. prezesa W Rzeczewskiego (ul. Ogrodowa), lub u p. J. Kamińskiego (w biurze notariusza p. Szusta).

● **Zachorowań na choroby zakaźne i inne nagminnie występujące zanotowano.** Golub — jaglica 3 wypadki, Kowalewo jaglica 2 wypadki W. Rychnowo — jaglica 3 wypadki, W. Radowiska — jaglica 1 wypadek, W. Radowiska gruzlica 2 wypadki.

● **KONKURS DEKOROWANIA OKIEN WYSTAWNYCH.** Wobec tego, że zeszłoroczny konkurs dekorowania okien wystawnych wzbudził bardzo żywe zainteresowanie, Obwód Powiatowy LOPP, z okazji XV Tygodnia LOPP, który przypadnie od 24 września do 1 października br., organizuje konkurs dekorowania okien wystawowych, wyznaczając jako nagrodę masek przeciwgazową oraz pamiątkowe dyplomy uznania.

Szan. PP. Kupcy proszeni są o branie udziału w tym konkursie bowiem prócz zareklamowania się propagandzie na rzecz rozbudowy nawiązania własnego przedsiębiorstwa przyczyni się do obrony przeciwlotniczo - gazowej.

● **Ceny na targu.** Masło zł 1,50 — 1,40 pół kg; jaja zł 1,50 mendel; kurczęta zł 1,50 do 1,50 za sztukę; kaczkę zł 2,20 do 2,75 za sztukę, ryby, liny, szczupaki i karasie duże zł 0,80 za pół kg, karasie małe 0,60 z pół kg, drobnica 0,40 za pół kg; kartofle zł 2,20 za centnar.

● **Kino „Słońce”** Na ekranie Kina Słońce ukaże się w sobotę o godz. 20,30 i w niedzielę o godz. 17 i 20,30 wielki film obyczajowy pt. „PARAMATA”. — Akcja filmu wystawionego z nadzwyczajnym przepychem obraca się pomiędzy dwoma kontrastami — wśród zabaw i uciechy złotej młodzieży oraz w ponurym więzieniu kobiet. W rolach gl.: Zarah Leander i Willy Birgel.

Z POWIATU

KOWALEWO. Święta Druhen KSMŻ odbyło się u nas bardzo uroczyste. Na uroczystej sumie wygłosił podniosłe kazanie ks. dziek. Puppel. W uroczystości wzięli również udział ze szlachą darem oddział z Pływaczewa. Wieczorem odbyło się przedstawienie na sali p. Zielkowej.

— Na zakończenie tygodnia strażackiego odbyła się tu kwesta uliczna, na której zebrano zł 50 zaś wieczorem w lokalu p. Czarnieckiego odbyła się zabawa taneczna, na której społeczeństwo Kowalewa harmonijnie i ochoczo bawiło się przy dźwiękach doborowej muzyki.

— Pod przewodnictwem p. Bajka odbyło się zebranie Zw. Plantatorów Tytoniu przy licznych udziałach członków. Omawiano przystąpienie udziałowców do Banku Spółdzielczego Związku Plantatorów, również omawiano sprawę wykupu i odstawy surowca.

— Pielgrzymkę do cudownego obrazu Matki Boskiej Chełmońskiej, prowadził przy licznych udziałach wiernych ks. Kaszewski. Piękna pogoda sprzyjała licznych wiernym.

— Lekcje Chóru Kościelnego św. Cecylii odbywają się wspólnie w poniedziałek, środę i piątek. Ze względu na koncert przybycie obowiązkowe.

Zarząd.

RUCH TOWARZYSTW

● **Zebranie Organizacyjne Związku Młodej Polski.** W niedzielę, dnia 18 bm. o godz. 15 (3) odbędzie się w świetlicy Domu Pracy Społecznej Zebranie Organizacyjne Z. M. P. Przybycie wszystkich członków obowiązkowe, sympatycy mile widziani.
Kierownictwo.

ZIELEŃ. Zebranie miesięczne Kółka Rolniczego odbędzie się w niedzielę d. 18 bm. o godz. 4 po poł. w lokalu oberży
Zarząd

Giełda zbożowa

Placono złotych za 100 kg.

Ziemniopłody	Bydgoszcz 13. 9.	Poznań 13. 9.
Zyto	13,50—14,00	13,25—13,75
Peszenica	18,75—19,25	19,00—19,50
Jęczmień brow.	—	—
Jęczmień jedzoliby	13,50—14,25	14,75—15,50
Owies	14,00—14,25	14,00—14,75
Rzepak szimowy	42,00—43,00	41,00—42,00
Rzepak	39,00—40,00	—
Mak niebieski	58,00—62,00	60,00—65,00
Gorzecza	34,00—36,00	33,00—35,00
Peluszka	—	24,00—25,00
Siemie lniane	47,00—49,00	48,00—51,00
Wyka	60,00—70,00	—
Groch polny	—	—
Groch Viktoris	22,00—27,00	23,50—25,50
Groch Folgera	23,00—27,00	24,00—26,00
Lubia sółty	—	—
Lubia niebieski	—	—
Koniczyna szerew.	—	—
Koniczyna biała	—	—
Koniczyna szara	—	—

POZNAŃSKIE TARGOWISKO MIEJSKIE.

Poznań, dnia 18. 9. 1938 r.

Placono za 100 kg. żywej wagi.

Świnie:	
Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi	92—94
Maciory i późne kastraty	80—96
Cielęta:	
Najprzedniejsza cielęta wytuczona	108—118
Tuczona cielęta	96—106
Krowy:	
Wytuczona pełnomięsista	—
Tuczona mięsista	60—68
Nietuczona dobrze odżywiana	46—58
Mięsiste odżywiane	30—40
Buczajki:	
Wytuczona pełnomięsista	—
Tuczona mięsista	55—62
Nietuczona, dobrze odżywiana starsze	52—56
Mięsiste odżywiane	42—48

Zapisz się do LOPP.

Sobota, dnia 17 września

6,15 Audycja poranna. 8,00 Audycja dla szkół. 11,00 śpiewamy piosenki. 11,25 Skrzypce, śpiew fortepian — płyty. 12,03 Audycja południowa. 13,00 Dla każdego coś ładnego — płyty. 15,15 Teatr Wyobraźni dla dzieci 15,45 Wiadomości gospodarcze. 16,00 Koncert rozrywkowy. 17,00 Śpiewa chór chłopców szkoły powszechnej z Bydgoszczy. 17,20 Tańczymy — wiązanki melodyj tanecznych. 17,50 wiad. sportowe. 18,10 Słynni pianiści. 19,00 Ciekawe nagrania płytowe. 19,30 Z pieśnią i tańcem przez Ziemię Krakowską. 20,45 Dziennik wieczorny. 21,00 Audycja dla wsi, 21,10 Z filmów i operetek — Mała orkiestra P. R. 21,50 Wiad. sportowe. 22,00 Godzina niespodzianek. 23,00 Ostatnie wiadomości dziennika i kom. met.

Niedziela, dnia 18 września.

7,15 Pieśń „Serdeczna Matko“. 7,20 Muzyka poranna. 8,00 Dziennik poranny. 8,15 Gazetka rolnicza. 8,35 Melodie polskie i obce — płyty. 9,15 Transmisja reg. z Tarnowa. 12,03 Poranek symfoniczny w wyk. Ork. P. R. 13,00 Szkic literacki. 13,15 Muzyka obiadowa 14,45 Trans. z Dożynek i przekazania sprzętu wojskowego pułkowi Ziemi Tarnowskiej. 15,10 Audycja dla wsi, 15,45 przerwa. 15,45 transmisja z meczu piłkarskiego „Polska - Niemcy“. 16,40 Pieśni Anieli Szlemińskiej. 17,10 Muzyka — płyty. 17,30 Tygodnik dźwiękowy 18,00 Podwieczorek przy mikrofonie 20,00 Soliści — płyty. 20,35 Wid. sport. z Pomorza 20,40 Przegląd polityczny. 20,50 Dziennik wieczorny. 21,00 Warto żyć — wesola audycja. 21,40 Wiad. sportowe ze wszystkich rozgłośni P. R. 22,00 Od przedmieścia o przedmieścia. 23,00 Wiad. dziennika wiedz. i kom. met

Chleb dla Polaków

W uzdrowskiej miejscowości woj. lwowskiego potrzeba: apteki, dentyści, jatki wołowej, składu kolonialnego, składu bławatów, galanterii obuwia i bielizny, straganów z owocami, szklarza, zegarmistrza składu naczyń kuchennych i szkła, handlu drobiem. kina.

W 5-tys. miasteczku, elektryczne światło, potrzebny lekarz. Przewiduje się 800.— do 1.000.— zł dochodu miesięcznego.

Potrzebny współnik do uruchomienia wytwórni gilz. Potrzeba 5—10 tys. zł.

W większym mieście C. O. P. można uruchomić wytwórnię kefiru i jogurtu. Potrzeba 5—5 tys. zł.

W powiatowym mieście woj. łódzkiego może się osiedlić zegarmistrz.

W powiatowym mieście C. O. P. jest lokal na skład żelaza. Pewne powodzenie. — Pilne.

Warsztat blacharsko-instalacyjny w mieście C. O. P. jest do przejęcia za 3—4 tys. zł z powodu choroby. Pilne.

W 50-tys. mieście potrzebny zaraz fotograf. Pilne.

W fabrycznym mieście woj. łódzkiego jest lokal w rynku do wynajęcia. Potrzeba składu konfekcji, obuwia i cukierni.

W uzdrowskiej miejscowości woj. krakowskiego potrzebna dobra marszantka i ucień do składu żelaza.

W 10-tys. mieście C. O. P. jest kilka wolnych lokali. Mogą się osiedlić: skład konfekcji, dobry rzeźnik, skład skór i przyborów szewskich, żelazo budowlane.

W tej samej miejscowości można uruchomić fabrykę konserw mięsnych. Lokal fabryczny jest. Potrzeba 70—80 tys. zł.

Informacje o polskich źródłach zakupu znajdzie każdy kupiec w wydawnictwie: „Chrześcijańskie Fabryki i Hurtownie w Polsce“. — Do nabycia w Zrzeszeniu Kupców Chrześcijańskich — Poznań — Marsz. Piłsudskiego 57. Cena 2 zł bez przesyłki pocztowej. —

W 50-tys. mieście woj. centralnych są wolne lokale. Potrzeba dużego składu żelaza ewentl. składu mleczarskiego.

Na Wołyniu można korzystnie objąć eksploatację pokładów wysokoprocentowej rudy żelaznej.

W 6-tys. miasteczku woj. warszawskiego potrzeba piekarnia (piec jest), krawca i kupca zbożowego. Bogata okolica.

Letniskowa miejscowość (55 km od Warszawy) potrzebuje rzeźnika i składu żelaza. W woj. mieście brak polskiej wytwórni pasty do obuwia.

55-tys. miasta na Wołyniu potrzebuje czapnika i cnotewkarza.

Związek Polski wskazuje lokaty kapitału. Związek Polski prosi polskie społeczeństwo o powiadomienie o wszelkich poczynaniach mniejszości narodowych. Związek Polski bezinteresownie informuje o czysto polskich i chrześcijańskich źródłach zakupu i sprzedaży.

Tylko fachowcy z własnym kapitałem i odpowiednimi referencjami mogą korzystać z informacji osiedleńczych. Petenci zgłaszający się po informację listownie, proszeni są o załączenie znaczka pocztowego na odpowiedź, podawanie dokładnego adresu, wysokości posiadanego kapitału, oraz załączenie opinii organizacji zawodowej lub społecznej. Związek Polski nie odpowiada na listy bez znaczka pocztowego.

Informacji udziela bezinteresownie Centrala Związku Polskiego w Poznaniu ul. Skarbowska 5 m. 7 tel. 12-28 w godzinach od 10—14.

W miastach gdzie znajdują się Kola Zw. Polskiego, korespondencję można załatwiać za ich pośrednictwem.

POZNAN. Ze szkoły we wsi Dzieżynie wyjechał nauczyciel Niemiec do Trzeciej Rzeszy, ponieważ został zwolniony z posady. Niemcy tamt. nie chcą posyłać dzieci do polskiej szkoły zakupili specjalny wóz, którym posyłają dzieci do szkoły niemieckiej, do odległego o 6 km Kwieciszewa.

TORUN

Wczoraj około godz. 8,30 wskutek defektu w motorze, opadł do Wisły, w pobliżu placu św. Józefa saperów — wojskowy samolot jednopłatowiec

Pilot, znajdujący się w samolocie przy użyciu spadochronu również opadł do Wisły i został uratowany przez znajdujących się w pobliżu rybaków.

Dalszym losem płatowca i pilota zajęły się władze wojskowe.

WARSZAWA

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych utworzyło na rok akademicki 1938-39 piętnaście stypendiów dla studentów Politechniki Warszawskiej i Lwowskiej, studiujących działy melioracji i wodno - melioracyjne. Stypendia te są bezzwrotne, wynoszą 1.200 zł na rok, płatne w 10-ciu ratach i zobowiązują do późniejszej pracy w administracji rządowej w dziale rolnictwa i reform rolnych.

Pierwszeństwo dla uzyskania stypendiów mają studenci, którzy korzystali z nich w roku ubiegłym i którzy nadal odpowiadają wymaganym warunkom.

Szczegóły o warunkach będą podane do wiadomości młodzieży akademickiej przez ogłoszenia na Politechnice Warszawskiej i Lwowskiej.

Termin składania podań za pośrednictwem władz poszczególnych uczelni upływa z dniem 15 października 1938 r.

Rozmaitości

WARSZAWA. Echem błyskawicy rozniosła się wiadomość z stolicy o rozwiązaniu dekretem Pana Prezydenta Sejmu i Senatu. Początkowo nikt nie chciał wierzyć, że parlament, który mimo iż od początku nie cieszył się sympatią, przestał istnieć. Szybka decyzja skoczyła wszystkich. Wrażenie ogłoszonego dekretu było olbrzymie, a zwłaszcza wśród tych, którzy najmniej się spodziewali wcześniejszego rozwiązania parlamentu. Niektóre sfery powitały dekret z dużym uznaniem i zadowoleniem.

Numer akt: Km. 494 i 495/38.

OBWIESZCZENIE

O LICYTACJI RUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Kowalewie Franciszek Litwin, mający kancelarię w Kowalewie ul. M. J. Piłsudskiego nr 10 na podstawie art. 602 k.p.c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 19 września 1938 r. o godz. 11,30 w Młynie Lubickim Oddział w Kowalewie odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Franciszka Gutmanna zam. w Bielskich Budach, pow. Wąbrzeźno składających się z pszenicy w stożu 103 ctr (około 21 fur) a złożonych po wymłóceniu do Młyna Lubickiego Oddział w Kowalewie, oszacowanych na łączną sumę zł 824.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Kowalewo, dnia 12 września 1938 r. LITWIN, komornik

Numer akt: Km. 503/38.

OBWIESZCZENIE

O LICYTACJI RUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Kowalewie Franciszek Litwin, mający kancelarię w Kowalewie ul. M. J. Piłsudskiego nr 10 na podstawie art. 602 k.p.c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 19 września 1938 r. o godz. 10 w Kowalewie ul. Hallera odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Sylwestra Gorzelniawskiego zam. w Kowalewie, składających się z 1 bufetu debowego, 1 kredensu debowego, 1 stołu rozciągane-debowego, 5 krzesel ceratowych i 1 dywanu wielkiego plusz, oszacowanych na łączną sumę zł 590.—

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Kowalewo, dnia 12 września 1938 r. LITWIN, komornik

Numer akt: Km. 492 i 355/38.

OBWIESZCZENIE

O LICYTACJI RUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Kowalewie Franciszek Litwin, mający kancelarię w Kowalewie ul. M. J. Piłsudskiego nr 10 na podstawie art. 602 k.p.c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 19 września 1938 r. o godz. 16 w Sychowie, powiat Wąbrzeźno odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Zofii Reichowej, zam. w Sychowie, składających się z żyta w stogach w słomie ca. 550 ctr, oszacowanych na łączną sumę zł 3.850.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Kowalewo, dnia 13 września 1938 r. LITWIN, komornik

Numer akt: Km. 745, 746, 747 i 789/38.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI

RUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Wąbrzeźnie Jan Głowczewski, mający kancelarię w Wąbrzeźnie ul. Targowa nr 5 na podstawie art. 602 k.p.c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 20 września 1938 r. o godz. 16 w Wąbrzeźnie ul. Targowa nr 5 (biuro komornika) odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości należących do Augusty, Roberta i Edwarda Helmów — składających się ze 129 par obuwia różnego rodzaju, oszacowanych na łączną sumę zł 754,00.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Wąbrzeźno, dnia 15 września 1938 r. KOMORNIK: (—) JAN GŁÓWCZEWSKI.

Proszek od **BOLU GŁOWY** dla dorosłych ze zn. fabryki **KOWALSKINA** stosuje się również przy przeziębieniu grypie i katarze

EGZEME,

liszaje, krosty, pryszczki, zmarszczki, plamy, piegł, oparzenia, odparzenia, szorstkość, czerwoność, swędzenie skóry, usuwa bezwzględnie działający wszechstronnie „Krem regeneracyjny“. Tuba złoty 1,50, 300. Laboratorium Magistra Grabowskiego, Warszawa, Aleja 3-go Maja 2 Wąbrzeźno: Drogeria pod Koroną, Lucjan Lesniakiewicz. Kowalewo: Drogeria pod Orłem, Czesław Koczorowski. —

Uruchomiłem

samochód

osobowy który jest do dyspozycji P. T. Klientów w każdej porze.

Jan Tobolski M. J. Piłsudskiego tel. 55

Skład

z mieszkaniem i wymianą mąki za zboże z powodu przeprowadzki **korzystnie wydzierżawi. Piłsudskiego 36.**

Siana

zdrowego 20 ctr. sprzeda korzystnie.

M Piłsudskiego 57

Większą ilość młodych

gęsi

potrzebuję do wtorku — dnia 20. IX.

E. Goetz, Wąbrzeźno

Obiady

tanie ul. Górna 11

I piętro lewo

Sprzedam

las olchowy, długości 10—18 mtr. około 200 mtr.³

Noga Ryńsk.

pow. Wąbrzeźno

Mieszkanie

1 i 2 pokojowe z kuchnią zaraz do wynajęcia

Główny Dworzec 30

INOWROCŁAW — ZDRÓJ
sezon jesienny całk. pobyt
2 tyg. 126 — zł
3 tyg. 185 — zł
Informacji udziela Zarząd i biuro podróży „Orbis“

Zakład elektromechaniczny
wykonuje wszelkie prace wchodzące w zakres elektrotechniki jak:
Instalacje dla siły i światła, naprawę i nowouzwojenie motorów, dynamomaszyn, dynamówek, rozruszników żelazek do prasowania, poduszek elektrycznych itp.
Ładowanie i naprawa akumulatorów radiowych i samochodowych.
U W A G A: Celem reklamy od dnia 18. IX. do 25. IX. bm. ładuję akumulatory bezpłatnie.
ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNY
Br. Piekarek
ul. Marsz. J. Piłsudskiego 35a (obok firmy Goetz)

Hotel „Dwór Wąbrzeski“
poleca codziennie:
Nogę wieprzową z kapustą — Flakl po polsku.
MARIAN KOSTRZEWA
Telefon 51

Stole
gumy, sprężyny, aparaty, termometry do zapraw, butle do wina, miski do zsiadłego mleka, chłodnice do masła, wielki wybór, po niższej cenie —
poleca
Ed. Szymański
Wąbrzeźno, ulica Hallera nr 5
Toruń, Rynek Staromiejski 11 - ul. Szeroka 12

Uczeń
kelnerski potrzebny.
Hotel Dwór Wąbrzeski
Gromada Wielkie Pulkowo przedzierzawi w dniu 25 września 38 r. o godz. 15 w lokalu p. Bettejewskiego w W. Pulkowie
polowanie
Warunki na miejscu
Zarząd sp. łow.

Kino dźwiękowe „Słońce“
W piątek i sobotę o godz. 8,30, w niedzielę o godz. 5, 1 8,30
Wielki film, przedstawiający sceny wyjęte z życia: zabawy i uciechy złotej młodzieży oraz więzienie kobiet i piekło skazanych pt.
PARAMATTA
W roli głów. znana z filmu „LA HABANERO“ Zarah Leander i Willy Birgel
W sobotę i niedzielę KONCERT - DANCING

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:
W ekspedycji lub agenturach 1.— zł
z odnośnikiem przez pocztę lub posłańca . . . 1,20 zł
„Głos Pom.“ wychodzi w poniedziałki, środy i piątki.
W wypadkach nieprzewidywanych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent nie ma prawa żądać pozaterminowych dostawczych gazety lub zwrotu ceny abonamentu.

Druk: Zakłady Graficzne B. Szczuki, Wąbrzeźno-Pom.
Redaktor odpow.: Aleksander Ledwochowski, Wąbrzeźno — ul. Br. Pierackiego 11a
Redakcja i administracja: Wąbrzeźno, Mickiewicza 1.
Redaktor przyjmuje od 10—12. — Nie zamówionych rękopisów redakcja nie honoruje i nie zwraca.
Tel. 80. ● PKO. Nr 204,252. ● Przekaz rozrachunk 1

CENY OGŁOSZEŃ:
Wiersz milimetryowy (na stronie 7-lamowej) . . . 10 gr
na stronie 4-lamowej (w tekście) 30 gr
na stronie pierwszej 50 gr
Przy powtarzaniu ogłoszeń — odpowiedni rabat.
Dla spraw spornych jest właściwy sąd w Wąbrzeźnie.
Za terminowy druk administracja nie odpowiada.
Za zastrzeżenie miejsca pobiera się 20 proc. nadwyżki